

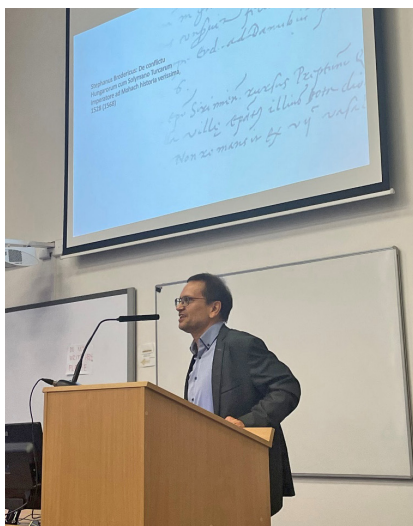
VÝZNAMNÉ MEDZNÍKY V DEJINÁCH STREDNEJ EURÓPY V RANOM NOVOVEKU

Prešov, 21. november 2023

Patrik DERFIŇÁK

Annamária Kónyová a Peter Kónya
pri slávnostnom otvorení konferencie
„Významné medzníky v dejinách
strednej Európy v ranom novoveku“
Foto: Andrea Ferencová

Imrich Nagy počas prezentovania
svojho príspevku „Tradícia bitky pri
Moháči podľa uhorskej humanistickej
historiografie“ Foto: Andrea Ferencová

Spomedzi viacerých konferencií, ktoré sa v závere roku 2023 uskutočnili v rôznych častiach Slovenska, si pozornosť nepochybne zaslúži aj podujatie s názvom „Významné medzníky v dejinách strednej Európy v ranom novoveku“. Účastníkov, ale i početných záujemcov najmä z radov študentov pritom neupútalo ani tak svojim rozsahom. Veď všetkých sedemnást hlavných referátov sa podarilo „vtesnať“ do jedného dňa. Skôr ich oslovila príjemnou pracovnou a priateľskou atmosférou, v rámci ktorej bolo možné aj podrobnejšie diskutovať o prezentovaných problémoch.

Medzinárodná vedecká konferencia sa uskutočnila 21. novembra 2023 na pôde Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. Členovia Inštitútu histórie, ako hlavného organizátora podujatia, sa usilovali vytvoriť čo najlepšie podmienky referujúcim, diskutujúcim, ale i veľmi početným prítomným záujemcom. Hostia z Poľska, Maďarska, Turecka, Českej republiky i domáci, slovenskí historici tak mohli predniesť množstvo pozoruhodných, v mnohých prípadoch veľmi podnetných informácií. Za osobitnú zmienku stojí napríklad vystúpenie prof. W. Wierzbieniaca „Vplyv chasidizmu na dejiny židovstva v strednej Európe v ranom novoveku“. Ten referujúci, okrem prednesenia zaujímavého referátu, doplnil tiež ilustračnými hudobnými ukážkami. So záujmom si prítomní vypočuli aj pozoruhodný príspevok Dr. h. c. prof. J. B. Lášeka, nazvaný „Učenie Jána Husa – proá reformácia v strednej Európe“. S hlbokým pochopením a veľmi výstižne tak bola prezentovaná problematika, ktorá zanechala hlboké, dodnes zreteľné stopy v duchovnom i politickom živote strednej Európy. K tým síce známym, no pre nás z netradičného uhľa pohľadu

Účastníci Medzinárodnej vedeckej konferencie „Významné medzníky v dejinách strednej Európy v ranom novoveku“. Foto: Andrea Ferencová

prezentovaným témam, patril príspevok dr. B. Akina „*Moháč v osmansko-tureckých prameňoch*“. Jeden z kľúčových momentov, resp. jednu z významných udalostí dejín strednej Európy tak prítomní mali možnosť sledovať z pohľadu u nás stále iba málo známych prameňov. K rovnakej udalosti, ale naopak z toho pre nás tradičného uhla pohľadu, pripravil svoje vystúpenie doc. I. Nagy. V rámci referátu „*Tradícia bitky pri Moháči podľa uhorskej humanistickej historiografie*“, prezentoval niektoré viac, ale i menej známe historické práce. Osobitne pritom zdôraznil niektoré nové a určite pozoruhodné momenty vo vzťahu k tejto problematike.

Zaslúženú pozornosť vyvolala prednáška, ktorú prof. P. Vorel nazval „*Co nám Vilém Slavata ve svých pamětech zatajil aneb ekonomické souvislosti Pražské defenestrace v roce 1618*“. V rozsiahlej prezentácii doplnujúcej jeho vystúpenie, predstavil veľmi zrozumiteľnou formou viaceré zaujímavé pohľady najmä na ekonomické pozadie udalosti stojacej pri úplnom počiatku tridsaťročnej vojny. Spomedzi slovenských referujúcich možno spomenúť napríklad príspevok doc. I. Mrvu „*Osvietenský absolutizmus a jeho dôsledky na spoločenský, národnostný a kultúrny vývin Uhorska*“. Sebe vlastným, z pohľadu poslucháčov však veľmi pútavým spôsobom, prezentoval nielen základné medzníky tohto nesporne pozoruhodného obdobia, ale predovšetkým menej známe dôsledky niektorých udalostí 18. storočia. Svojim vystúpením celkom prirodzene nadviazal na predošlý referát Dr. h. c. prof. P. Kónyu, nazvaný

„17. storočie – storočie protihabsburských povstaní v strednej Európe“. Ten v rámci svojho prejavu priblížil niektoré kľúčové momenty tohto zložitého obdobia. Na viacerých príkladoch demonštroval tiež často negatívne dôsledky, ktoré malo konanie oboch zápasiacich strán pre ďalší vývoj strednej Európy. Podobne zložitú úlohu, priblížiť náročný problém v rámci pomerne krátkeho vyhradeného času, sa pokúsila realizovať aj doc. A. Kónyová. V referáte „Fenomén „druhej reformácie“ v krajinách strednej Európy“, sa jej podarilo, navyše pre prítomných záujemcov o históriu veľmi zrozumiteľným spôsobom, vysvetliť základné východiská ale i dôsledky tohto komplikovaného procesu, v sledovanom priestore.

Záverom by možno stačilo poznamenať, že pracovníkom Inštitútu histórie na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity, sa podarilo pripraviť úspešné podujatie, z ktorého nepochybne v krátkej dobe bude vydaný aj samostatný zborník príspevkov. Napriek tomu si ale neodpustíme ešte jednu poznámku venovanú skutočnosti, že záber tohto stretnutia bol podľa nášho názoru podstatne širší. Opäť bola napríklad prezentovaná potreba pripomínať si a analyzovať dôležité udalosti našich, v tomto prípade stredoeurópskych dejín. Okrem formálneho „poučenia“, ktoré by tento proces mal prinášať, však za dôležité považujeme aj poukázanie na často neočakávané dôsledky, ktoré sú s týmito udalosťami spojené. Pritom práve tie v konečnom dôsledku ovplyvnili nielen nasledujúce roky, ale desaťročia či dokonca ďalšie storočia života obyvateľov tohto zaujímavého regiónu.